

מסכת אבות

פרק ב

א. רבי אומר, איזוהי דרך ישירה שיבר לו האדם, כל שהוא תפארת לעושיק ותפארת לו מון האדם. והו זהיר במצוה קלה כבוחורה, שאין אףה יודע מfan שכרן של מצות. והו מחשיב הפסד מצוה בגדי שכרה, ושכר עבירה בגדי הפסדה. והסתפל בשלשה דברים וכי אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה מפה, עין רואה ואין שומעת, וכל מעשיך בספר גנתקビון:

ב. רבנן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שגיגעת שניהם משכחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון. וכל העמלים עם האבור, יהיוعمالים עמם לשם שמים, שזכות אבותם מסיעתו וצדקהם עומדת לעד. ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם:

ג. הו זהירין בראשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצרכו עצמן. גראין כאוהבין בשעת הנאתו, ואין עומדים לו לאדם בשעת דחקו:

ד. הִוא קָיה אֹמֵר, עֲשֵה רְצׁוֹנוֹ כֶּרֶצׁוֹנָה, כַּדִּי שִׁיעָשָׂה רְצׁוֹנָה כֶּרֶצׁוֹנָה. בַּטֵּל רְצׁוֹנָה מִפְנֵי רְצׁוֹנָה, כַּדִּי שִׁיבְטֵל רְצׁוֹן אֶחָרִים מִפְנֵי רְצׁוֹנָה. הַלֵּל אֹמֵר, אֶל תִּפְרַשׂ מִן הַצּוֹבָר, וְאֶל תָּמִין בְּעַצְמָה עַד יּוֹם מוֹתָה, וְאֶל תִּדְעַן אֶת חַבְרָה עַד שִׁתְגִּיעַ לְמִקּוֹמוֹ, וְאֶל תֹּאמֶר קָבָר שֶׁאָי אָפְשָׁר לְשָׁמָעַ, שֶׁסּוֹפּוֹ לְהַשְׁמָעַ. וְאֶל תֹּאמֶר לְכַשְּׁאָפָנה אָשָׁנה,
שֶׁמְאָה לֹא תִּפְגַּה:

ה. הִוא קָיה אֹמֵר, אֵין בָּור יִרְאָ חַטָּא, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד, וְלֹא הַבִּיאָן לְמַד, וְלֹא הַקְּפִדוֹ מַלְמַד, וְלֹא כָּל הַמְּרֻבָּה בְּסַחְוָרָה מַחְכִּים. וּבָמָקוֹם שֵׁיאַיְן אֲנָשִׁים, הַשְׁתִּיל לְהִיּוֹת אִישׁ:

ו. אֶחָד הִוא רָאָה גִּלְגְּלַת אֶחָת שְׁאָפָה עַל פְּנֵי הַמִּים. אָמֶר לְהָ, עַל דָּאַטְּפָת, אַטְּפָה. וּסְוּף מַטִּיףִיךְ יַטְּפֹן:

ז. הִוא קָיה אֹמֵר, מְרֻבָּה בָּשָׂר, מְרֻבָּה רַמָּה. מְרֻבָּה גִּסְים, מְרֻבָּה דָּאָגָה. מְרֻבָּה נְשִׁים, מְרֻבָּה כְּשִׁפִּים. מְרֻבָּה שְׁפָחוֹת, מְרֻבָּה זְמָה. מְרֻבָּה עֲבָדִים, מְרֻבָּה גִּזְלָה. מְרֻבָּה תּוֹרָה, מְרֻבָּה חַיִּים. מְרֻבָּה יִשְׁיבָה, מְרֻבָּה חַכְמָה. מְרֻבָּה עַצָּה, מְרֻבָּה תְּבוּנָה. מְרֻבָּה אַדְקָה, מְרֻבָּה שְׁלוֹם. קָנָה שֵׁם טֹוב, קָנָה לְעַצְמוֹ. קָנָה לוֹ דְּבָרִי תּוֹרָה, קָנָה לוֹ חַיִּים
הָעוֹלָם הַבָּא:

ה. רְבּוֹ יוֹחָנָן בֶּן זְפָאִי קִבֵּל מַהְלֵל וּמְשֻׁמָּאִי. הוּא הָיָה אָמֵר, אֲםָר
לְמִדְתָּא תּוֹרָה כְּרִיבָה, אֲלֵל פְּחִזִּיק טֹבָה לְעֵצֶם, כִּי לְכֹה נוֹצְרָת.
חַמְשָׁה תַּלְמִידִים הָיוּ לוּ לְרְבּוֹ יוֹחָנָן בֶּן זְפָאִי, וְאֶלְיוֹן, רְבִי אַלְיעָזֶר
בֶּן הַוּרְקָנוֹס, וְרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חַנְנִיה, וְרְבִי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, וְרְבִי שְׁמֻעוֹן
בֶּן נְתָנִיאָל, וְרְבִי אַלְיעָזֶר בֶּן עַרְךָ. הוּא הָיָה מוֹנָה שְׁבָחוֹן. רְבִי אַלְיעָזֶר
בֶּן הַוּרְקָנוֹס, בָּור סִיד שְׁאַיְנוּ מְאַבֵּד טֶפֶה. רְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חַנְנִיה,
אַשְׁרִי יְוָלְדָתוֹ. רְבִי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, חַסִּיד. רְבִי שְׁמֻעוֹן בֶּן נְתָנִיאָל, יִרְאָ
חַטָּא. וְרְבִי אַלְיעָזֶר בֶּן עַרְךָ, מַעֲזָן הַמַּתְגָּבָר. הוּא הָיָה אָמֵר, אֲמָם יְהִי
כָּל חַכְמִי יִשְׂרָאֵל בְּכָפֶן מְאַזְנִים, וְאַלְיעָזֶר בֶּן הַוּרְקָנוֹס בְּכָפֶן שְׁנִיה,
מְכַרְיעַ אֶת גָּלָם. אָבָא שָׁאוֹל אָמֵר מְשֻׁמוֹ, אֲמָם יְהִי כָּל חַכְמִי
יִשְׂרָאֵל בְּכָפֶן מְאַזְנִים וְרְבִי אַלְיעָזֶר בֶּן הַוּרְקָנוֹס אֶפְעַמָּהּן, וְרְבִי
אַלְיעָזֶר בֶּן עַרְךָ בְּכָפֶן שְׁנִיה, מְכַרְיעַ אֶת גָּלָם:

ט. אָמֵר לָהֶם, צָאוּ וְרָאוּ אַיזְׁוָהִי ذְּרָךְ יִשְׂרָה שִׁיזְבָּק בָּה הָאָדָם. רְבִי
אַלְיעָזֶר אָמֵר, עַזְנִין טֹבָה. רְבִי יְהוֹשֻׁעַ אָמֵר, חַבֵּר טֹב. רְבִי יוֹסֵי
אָמֵר, שְׁכוֹן טֹב. רְבִי שְׁמֻעוֹן אָמֵר, קָרוֹאָה אֶת הַגּוֹלָד. רְבִי אַלְיעָזֶר
אָמֵר, לִבְנֵי טֹב. אָמֵר לָהֶם, רֹאָה אָנָּי אֶת דְּבָרֵי אַלְיעָזֶר בֶּן עַרְךָ
מִדְבָּרֵיכֶם, שְׁבַכְלֵל דְּבָרֵיו דְּבָרֵיכֶם. אָמֵר לָהֶם צָאוּ וְרָאוּ אַיזְׁוָהִי
ذְּרָךְ רָעָה שִׁיתְרַחַק מִפְּנֵה הָאָדָם. רְבִי אַלְיעָזֶר אָמֵר, עַזְנִין רָעָה. רְבִי
יְהוֹשֻׁעַ אָמֵר, חַבֵּר רָע. רְבִי יוֹסֵי אָמֵר, שְׁכוֹן רָע. רְבִי שְׁמֻעוֹן
אָמֵר, הַלְּזָה וְאַיְנוּ מְשֻׁלָּם. אֶחָד הַלְּזָה מִן הָאָדָם, כֶּלֶזֶה מִן הַמָּקוֹם

ברוך הוא, שנאמר (תהלים לז) לוה רשות ולא ישלים, וצדיק חוננו
ונוטנו. רבינו אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רוזה אני את דברי
אלעזר בנו ערך מדבריכם, شبכלה דבריו דבריכם:

יב. הם אמרו שלשה דברים. רבינו אליעזר אומר, יהי כבוד חברה
חביב לך, ואל תהו נוח לך. ושוב يوم אחד לפניהם
מייתחה. והו מתחם כנגד אורן של חכמים, והוא זהיר בגמולו
שלא תבזה, שנשיכתו נשיכת שועל, ועקיצה עקיצה עקב,
ולחייבתו לחישת שرف, וכל דבריהם כଘלי אש:

יא. רבינו יהושע אומר, עין הרע, ויאר הרע, ושנאת הבריות,
מושיאין את האדם מן העולם:

יב. רבינו יוסי אומר, יהי ממון חברה חביב לך, ומתחנו
עצמך ללמד תורה, שאינה יורשה לך. וכל מעשיך יהיה לשם
শמים:

יג. רבינו שמואל אומר, הו זהיר בקריאת שם ובטפלת. וכשאתה
מתפלל, אל תעש תפלה קבוע, אלא רחמים ותונוגים לפני המקומ
ברוך הוא, שנאמר (יואל ב) כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב
חסד וגשם על הארץ. ואל תהי רשות בפני עצמך:

יד. רבי אלעזר אומר, גני שקד ללמד תורה, ודע מה שפטשיב לאפיקורוס. ודע לפניהם מי אפה עמל. ונאמנו הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך:

יה. רבי טרפון אומר, היום קוצר והפלאה מרבה, והפוצלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק:

יו. הוא היה אומר, לא עלייך הפלאה לגמר, ולא אפה בן חורין לבטל ממנה. אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה. ונאמנו הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך. ודע מעתה שכרו של צדיקים לעתיד לבוא: